

Miesięcznik **Ubezpieczeniowy**

ISSN 1732-2413 • WSZYSTKO, CO TRZEBA WIEDZIEĆ O RYNKU UBEZPIECZEŃ • TOM 18 I NUMER 11 I LISTOPAD 2021 • 2 LISTOPADA 2021

© JEGAS RA/stock.adobe.com

W N U M E R Z E :

Przemysł i energetyka:

Dekarbonizacja, zielona energia, D&O, wyzwania przyszłości

Model Conecto, CBDC, Branża spożywcza, Polski Ład, Stan wyjątkowy

7 grzechów głównych

Nowoczesny biznes to biznes bezpieczny – dla pracowników, otoczenia i środowiska. Troska o bezpieczeństwo nie musi wcale wymagać olbrzymich nakładów, ale zawsze wymaga świadomych i przemyślanych decyzji. – MIROSLAW LISZKA

Ocena ryzyka ubezpieczeniowego jest obowiązkowym elementem procesu zawierania umowy ubezpieczenia mienia. To dzięki niej, ochrona jest optymalnie dopasowywana do potrzeb klienta. Jednym z najważniejszych elementów takiej oceny jest sprawdzenie stanu zabezpieczeń przeciwpożarowych. Wieloletnie doświadczenia ekspertów PZU pokazują, że niemal w każdej branży, a w szczególności w przemyśle, jest jeszcze wiele do zrobienia w tej kwestii.

Warto przyrzeć się siedmiu ważnym kwestiom dotyczącym ochrony przeciwpożarowej przedsiębiorstw.

1. Przepisy prawa a dodatkowe zabezpieczenia w zakresie ochrony przeciwpożarowej

Przepisy prawa w zakresie ochrony przeciwpożarowej chronią w pierwszej kolejności zdrowie i życie ludzi. W przypadku szkody w zakładzie przemysłowym priorytetem jest więc sprawna ewakuacja pracowników. **Najbardziej restrykcyjne przepisy ochrony ppoż. dotyczą obiektów, w których gromadzić się może w jednej chwili wielu ludzi – biurowce, galerie handlowe, stadiony, teatry.** Bez wątpienia, przepisy ppoż. muszą gwarantować bezpieczeństwo osobom przebywającym na terenie takich obiektów (obiekty klasyfikowane jako obiekty ZL I- ZL III), jednak inżynierowie ryzyka zakładu ubezpieczeń spotykają w swojej pracy również inne obiekty, nieobjęte tak restrykcyjnymi przepisami ppoż., które mogą stwarzać ogromne zagrożenie w przypadku zajścia szkody. Mowa o obiektach oznaczonych w nomenklaturze jako PM (produkcyjno-magazynowe). Zdarzenie szkodowe, które wystąpi w takich miejscach, w zależności od prowadzonej tam działalności i procesów technologicznych, może powodować nie tylko bezpośrednie szkody, tak osobowe, jak i w majątku, ale także wtórne – np. brak możliwości prowadzenia działalności i utratę kontrahentów, w związku

Mirosław Liszka,
kierownik Zespołu
Underwritingu, PZU.

z utratą zapasów czy linii produkcyjnych. Nasze wnioski, płynące z licznych audytów ubezpieczeniowych, likwidacji szkód czy analiz szkód przemysłowych, wskazują, że nie warto ograniczać się wyłącznie do wymaganych prawem zabezpieczeń. Często dla zapewnienia właściwej ochrony ubezpieczeniowej rekomendujemy lub wręcz wymagamy od naszych klientów, wdrożenia ponadstandardowych działań i zabezpieczeń chroniących pracowników i majątek zakładów przemysłowych.

2. IBP z 2015 r.

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego (IBP) powinna zawierać m.in. plan sytuacyjny kompleksu pożarowego i wykaz oraz rozmieszczenie wszelkich zlokalizowanych tam instalacji, a także informacje o potencjalnych zagrożeniach w związku z prowadzonymi procesami produkcyjnymi i magazynowymi. Przede wszystkim jednak, instrukcja to przewodnik dla straży pożarnej. Dzięki niej dowodzący akcją gaśniczą może optymalnie zaplanować i przeprowadzić działania, uwzględniając choćby specyfikę obiektu, rozłożenie pomieszczeń, w tym obszary składowania surowców czy półproduktów, które mogą być łatwopalne lub wybuchowe. **Bez aktualnej IBP akcja gaśnicza może nie przynieść oczekiwanych rezultatów m.in. minimalizacji szkód.** Dlatego treść instrukcji należy aktualizować przynajmniej raz na 2 lata oraz po każdym wprowadzeniu zmian m.in. w sposobie użytkowania obiektu, modyfikacjach pro-

cesu technologicznego lub ilości i rodzaju składowanych materiałów, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej (zgodnie z Rozporządzeniem MSWiA z 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów. Dz.U. 2010 nr 109 poz. 719).

3. Ten hydrant naprawdę gdzieś tu był...

Wydajność i sprawność zewnętrznych, jak i wewnętrznych instalacji hydrantowych na terenie zakładu jest kluczowym elementem bezpieczeństwa ppoż. Tym bardziej trudno zrozumieć brak corocznych przeglądów i ignorowanie zaleceń inżynierów w tym zakresie. O szukaniu hydrantów zewnętrznych podczas audytu powstają legendy. Obserwujemy także częste braki w ich dokumentacji oraz konserwacji. Takie zaniedbania dowodzą niestety, że bezpieczeństwo często nie jest priorytetem dla zarządzających przedsiębiorstwem. To błąd, gdyż wobec braku pełnego pokrycia kraju siecią hydrantową, zewnętrzne zbiorniki przeciwpożarowe często okazują się jedynym gwarantem udanej akcji gaśniczej.

4. Dokument Zabezpieczenia Przed Wybuchem

Aktualna IBP, okresowe przeglądy obiektów budowlanych, sprawne i wydajne hydranty, alternatywnie zewnętrzny zbiornik ppoż. Czy taki zestaw gwarantuje bezpieczeństwo procesu technologicznego? Czy w związku z tym procesem i wykorzystywanymi w nim substancjami jest ryzyko, aby w toku niezakłóconej produkcji lub stanów awaryjnych mogło dojść do zagrożenia wybuchem?

Zagrożenie wybuchem nie jest niestety marginalne w przemyśle. Procesy z użyciem palnych cieczy, ich oparów lub pyłu mogą generować ryzyko wybuchu. Jeśli przedsiębiorca ma wątpliwości czy w jego zakładzie ono zachodzi, powinien zlecić analizę wyspecjalizowanym podmiotom zewnętrznym. Na rynku jest coraz więcej firm specjalizujących się w zagadnieniach „wybuchowych” i opracowujących stosowne analizy. Jeśli ocena ryzyka potwierdzi, że w zakładzie istnieje takie zagrożenie, niezbędne jest opracowanie Dokumentu Zabezpieczenia Przed Wybuchem (DZPW). Obowiązek ten, podobnie jak w przypadku określenia stref zagrożenia wybuchem i dokumentu Oceny Ryzyka Wybuchu, wynika m.in. bezpośrednio z Rozpo-

ządzenia Ministra Gospodarki z dnia 8 lipca 2010 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, związanych z możliwością wystąpienia w miejscu pracy atmosfery wybuchowej (Dz. U. 2010 nr 138 poz. 931).

5. Zablockowane bramy pożarowe

Określenie PML (ang. *Possible Maximum Loss*), czyli *prawdopodobnej maksymalnej szkody*, która może powstać wskutek jednego zdarzenia, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności mających wpływ na ryzyko, to jedna z ważniejszych czynności podczas szacowania ryzyka. Wyliczając PML, szczególna uwaga kierowana jest na ściany oddzielenia pożarowego, wydzielienia przestrzenne przez bryły obiektów oraz odległości pomiędzy nimi. Doświadczenie inżynierów oceny ryzyka PZU wskazuje również na inne niewralgiczne dla bezpieczeństwa miejsca. Często spotykamy się ze zjawiskiem zastawiania lub blokowania bram pożarowych, jak również braku odpowiedniego uszczelnienia przejść technologicznych (przewodów, elementów instalacji, korytek instalacyjnych). Pierwszy problem wynika zapewne z pozornej wygody w zakresie organizacji transportu wewnętrznego, drugi z pójścia na skróty, co w efekcie niweczy skuteczność całego wydzielenia pożarowego. Kolejnym przykładem lekceważenia bezpieczeństwa pożarowego są inwestycje w zakresie rozbudowy posiadanej infrastruktury i powiększania posiadanych stref pożarowych w granicach dopuszczanych przepisami. W praktyce mamy zatem obiekty zaliczane do klasy odporności pożarowej budynków E (czyli dominują obiekty wykonane z płyty warstwowej z rdzeniem palnym), gdzie przy wysokim składowaniu ryzyko zdaje się być ekstremalne, wszystko na co możemy liczyć to gaśnice, hydranty i czasem system sygnalizacji pożaru (SSP). Wówczas szacowany PML rośnie wraz z sumą ubezpieczenia – dlatego warto zadbać o wszelkie elementy, które minimalizują rozprzestrzenianie się pożaru.

6. Poprawnie obsługiwany SSP

System Sygnalizacji Pożaru (SSP) to priorytet. To nieodzowny element prowadzenia bezpiecznego biznesu. Niestety, podczas audytów inżynierskich często widzimy, że SSP zainstalowane u przedsiębiorców nie obejmują całego zakładu. Pomijane są pomieszczenia technologiczne, kotłownie, sprężarkownie czy pomieszczenia pomocnicze. To błąd,

gdyż to właśnie te miejsca bardzo często są zalążkiem pożaru. Spotykamy również przypadki, gdy SSP nie jest certyfikowany przez Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowodziarowej i jest jedynie rozszerzeniem systemu przeciwłamaniowego. Zdarza się także, że system jest certyfikowany, ale alarmy na centralce ppoż. są kasowane, a czujki odłączane i włączane są blokady bram ppoż. Wreszcie, system jest certyfikowany i sprawny, ale centralka jest zainstalowana w pomieszczeniu bez stałego dozoru (24h) i nie wiadomo, gdzie przekazywany jest sygnał z centrali. Inwestując w SSP, warto zadbać, aby system nie zawiódł na żadnym odcinku, aby był sprawny, a jego możliwości były wykorzystane maksymalnie.

7. Magazyn wysokiego składowania np. z płyty warstwowej

Covid-19 zweryfikował dość brutalnie otaczającą nas rzeczywistość. Dla jednych oznaczał lockdown i zamknięcie niektórych branż (np. hotele, hale sportowe czy parki rozrywki, najem nieruchomości). Dla innych, np. producentów rękawiczek jednorazowych, maseczek, przyłbic czy środków do dezynfekcji, oznaczał czas prosperity. Aby nadążyć za popytem, przedsiębiorcy zmuszeni byli do magazynowania dużo większych zapasów materiałów, surowców czy półproduktów umożliwiających zwiększoną produkcję. Gdy magazyny zaczęły pękać w szwach, pomocne okazały się prowizoryczne przestrzenie magazynowe, tj. hale namiotowe, tereny wokół zakładu czy hale magazynowe z płyty warstwowej. Niestety zabezpieczenia ppoż. w takich przypadkach oczywiście nie istnieją, a ryzyko pożarowe i gęstość obciążenia ogniowego gwałtownie rośnie.

Nowoczesny biznes to nie tylko ogromne nakłady finansowe na budowę, modernizację zakładu przemysłowego czy inwestycję w nowoczesne parki maszynowe. Nowoczesny biznes to biznes bezpieczny – dla pracowników, otoczenia i środowiska. Troska o bezpieczeństwo nie musi wcale wymagać olbrzymich nakładów, ale zawsze wymaga świadomych i przemyślanych decyzji. Nie warto ograniczać działań z zakresu ochrony przeciwpożarowej tylko do tych wymaganych przepisami prawa ppoż. Jako PZU przykładamy ogromną uwagę do odpowiednich zabezpieczeń przeciwpożarowych, a wsparcie w zarządzaniu ryzykiem to istotny obszar naszej współpracy z brokerami i klientami. □